

Grunde søges til, at Høj- og Landbrugsskoler hidtil har haft noget vanskeligt ved at vinde Elevtilgang fra den ubemidlede Ungdom.

Derfor vil jeg gerne saa indtrængende, jeg kan, henstille til dette høje Ting at have en rund Haand her, hvor der er Tale om at hjælpe den ubemidlede Ungdom til at faa Del i den Oplysning, der gives paa vore Folkehøjskoler og Landbrugsskoler. Jeg vil for øvrigt gerne i denne Forbindelse henvide til en Statistik, der findes i Finanslovbetænkningen vedrørende Tilgangen til de kommunale Efterskoler. Den blev omtalt i Gaar; den findes under Nr. 179 i Betænkningen og viser, at Tilgangen til de kommunale Efterskoler er lige stor fra Gaardmands-, Husmands- og Haandværkerhjem. Dette tyder paa, at Interessen for Oplysning er lige stor i disse Kredse; men naar Talen er om at komme paa Højskolen, svigter den økonomiske Evne de mindre bemidlede. Jeg tror derfor, at det skal vise sig, at denne Ungdom, naar Staten i tilstrækkeligt Maal vil komme den til Hjælp, ogsaa nok skal finde Vej til de her omtalte Skoler.

Det foreliggende Lovforslag tager Sigte paa at yde en saadan Hjælp, idet der foreslaas en meget væsentlig Forhøjelse af det Beløb, der aarlig af Statskassen stilles til Raadighed til Understøttelse af trængende Elever paa Høj- og Landbrugsskoler. Hidtil har denne Bevilling været 350 000 Kr.; nu skulde den sættes op til indtil 620 000 Kr. aarlig. I Motiverne til Lovforslaget begrundes denne Forhøjelse med, at Højskolerne og Landbrugsskolerne har maattet forhøje Betalingen for Undervisning, Kost og Logis til Skolen fra 40 Kr. om Maaneden pr. Elev og til henholdsvis 65 og 75 Kr. Til denne Forhøjelse er der sikkert intet at sige. Man maa snarere undre sig over, at det kan gøres for denne Betaling. Det kunde det sikkert heller ikke, hvis der ikke var en saa gennemført og streng Økonomi paa disse Skoler, som der er. Med den foreslaaede Forhøjelse bibeholdes i øvrigt det Forhold, der findes i Loven af 29. April 1913, om, at Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler skal svare til ca. Halvdelen af den Betaling, der ydes til Skolen.

Dette kan Venstre gaa med til, men vi kunde ønske Lovforslaget henvist til et Udvalg for at erfare noget om, efter hvilke Regler Statstilskuddet fordeles mellem Amterne, og om der ikke kunde gøres noget for, at Understøttelsen til den enkelte Elev ikke blev saa forskellig i de forskellige Amter, som Tilfældet er. Af de Oplys-

ninger, der ledsager Forslaget, fremgaar det, at nogle Amter uddeler 25 Kr. maanedlig pr. Elev, andre 30, atter andre 40 Kr. Dette Forhold er der ude i Befolkningen en ikke ringe Misfornøjelse med, og jeg synes med Rette. Her er jo Tale om Uddeling af Statsmidler, og det ser i hvert Fald ret uforstaaeligt ud, at Størrelsen af det Beløb, man kan faa i Statsunderstøttelse, beror paa, hvor man bor i Landet.

Dernæst omhandler Lovforslaget et andet Spørgsmaal, der ikke mindst i den senere Tid er blevet af meget stor Betydning for al privat Skolevirksomhed, nemlig Pensionsspørgsmaalet. Der er mange af de private Skolers, ogsaa af Folkehøjskolernes og Landbrugsskolernes Arbejdere, der nok kan gøre sig fortrolige med at leve under de meget beskedne økonomiske Kaar, som disse Skolevirksomheder er i Stand til at byde, saa længe vedkommende kan arbejde. Men naar Tanken henledes paa den Tid, da der ikke længere kan arbejdes, bliver mange ængstelige for at komme til at staa med tomme Hænder, og forsaavidt deres Uddannelse tillader det, søger de ret naturligt over i andre Skolevirksomheder, hvor en Efterløn er dem sikret. Dette betyder en meget stor Vanskelighed for al privat Skolevirksomhed med Hensyn til at fastholde dygtige Lærerkrafter. Jeg ser derfor med megen Tilfredshed, at det foreliggende Lovforslag tilsigter at yde en yderligere Hjælp her, idet Ministeren fuldt ud har imødekommet et Andragende, der er indkommet fra Bestyrelsen for Understøttelseskassen for Lærere og Lærerinder ved de statsanerkendte Høj- og Landbrugsskoler, om, at det Beløb af indtil 20 000 Kr. aarlig, som hidtil har været ydet til disse Skolers Understøttelseskasse, maatte blive forhøjet til 30 000 Kr. Jeg kunde blot ønske i det Udvalg, der formentlig vil blive nedsat om Sagen, at faa nogle nærmere Oplysninger om, hvor store Pensioner eller, som de her hedder, Livrenter der vil kunne opnaas for Understøttelseskassens Medlemmer i Forhold til det Aarsbidrag, der svares. I Lovforslagets Bilag er der nævnt enkelte Eksempler paa Størrelsen af erhvervede Livrenter. Disse Livrenter synes at være ualmindelig smaa, saa smaa, at jeg synes, der kunde være Grund til at overveje, om de fremtidige Livrenter ikke kunde forhøjes noget, om ikke paa anden Maade, saa ved, at Staten satte sit Bidrag op. Men derom kan der forhandles nærmere i Udvalget.

Endelig vilde jeg gerne spørge den højtærede Undervisningsminister, om der ved denne Lejlighed er tænkt paa Eleverne